

Pracovní list v rámci aktivit Zlaté stuhy (www.zlatastuha.cz)
vytvořila Nina Rutová

Ivona Březinová: Útěk Kryšpína N.

Věk: od 9 let

S úryvky z knihy i s celou knihou lze pracovat v rámci prevence šikany, ale také v případě, že jste již zaznamenali varovné signály nebo dokonce řešíte závažný případ šikany ve třídě.

Recenze

Knih se odehrává v několika časových rovinách. Během útěku hlavního hrdiny autorka a také detektiv odhalují příběh pokročilé šikany ve třídě.

Jak pracovat s úryvkem v třídnické hodině

Před četbou

Rozdělte třídu na dvě stejně početné skupiny. Pokud je to možné, žáci ať zaznamenají písemně formou volného psaní (popis metody vizte níže) svou vlastní vzpomínku, popřípadě si ji jen sami pro sebe vybaví.

Zadání:

- a) Vybavte si situaci, kdy jste se necítili dobře, protože vám někdo (ze třídy) ublížil.
- b) Vybavte si situaci, kdy jste se necítili dobře, protože jste někomu (ze třídy) ublížili.

Žáci ať se po 3-4 minutách psaní či 2 minutách přemýšlení sejdou v různorodých dvojicích, chvíli si o pocitech ubližujícího a ubližovaného povídají (případně si přečtou svá volná psaní).

Dobrovolníci sdílejí postřehy či volná psaní v celé skupině. Vy i spolužáci byste se měli zdržet případných komentářů.

Poznámka: Sdílení je možné jen v případě, že ve třídě je bezpečné prostředí, (při prevenci šikany). Pokud není ve třídě dobrá atmosféra, každý ať se nad otázkami zamyslí jen sám pro sebe.

Četba úryvku

„Blbí kluci!“ sykne vztekle, když si vzpomene, jak mu švihadlem svázali nohy a chtěli, aby předvedl, jak se ze sevření sám dostane.

„Tak se ukaž, kouzelníku!“ povykoval Srpen.

„Prý slyšíš, i jak roste tráva,“ syknul mu zblízka do obličeje Marián. „To je teda věc!“ hvízdal jakoby v obdivu. „Třeba teď uslyšíš, jak se trhá tenhle tenkej gymnastickej provázek. Co myslíš, Špindíro? Zvládneš to?“

„Vsadím se, že takovej zvuk jsi ještě v životě neslyšel,“ pochechtával se Denis. „Měl bys být vděčnej, že ti připravujeme tak nevšední zážitky.“

„Che! Nevšední zážitky!“ vyprskl Srpen smíchy. „Kam na tyhle hlody chodíš, vole?“

„Pst! Vychna! Hodte mu přes nohy deku,“ přikázal Marián.

„A ty ani muk, Špíno, jinak...“ zvedl výhrůžně pěst.

Vychovatelka nakoukla do pokoje a zběžně přelétla očima chlapeckou skupinku.

„Všechno v pořádku, pánové?“

„Jasně, paní vychovatelko,“ zazubil se Srpen.

„Dobře. Za půl hodiny je večeře, tak ať pro vás nemusím chodit.“

„Slyšels, Špíno?“ odhodil Marián z Kryšpína deku. „Máš na to půl hodky. Pak chcípneš... Hlady!“ dodal s řehotem a ostatní se bujaře přidali. „Tak sebou hni! Dělej!“

Nejdřív se zařekl, že prostě bude jen sedět. Ani ho nehne, aby se hnul. Jenže jeho nečinnost kluky provokovala.

„Tak ono se mu nechce, Špindírkovi,“ ušklíbl se Marián a vší silou dupl svázanému na nohu.

„Nechte toho, kluci,“ ozval se Kryšpín s potlačeným vzlyknutím. „Nic jsem vám neudělal.“

„No právě,“ namítl Marián nasupeně. „Zatím jsi nic neudělal. A my chceme představení. Ukaž, jak se velký mág dostává z pout!“

„Slyšels, pána?“ naklonil se nad něj Srpen. „Tak mluv. Slyšels?“

„Jo.“

„Říká se ano, pane. Řekni to!“

„Ano... ppane,“ zašeptal Kryšpín a přemýšlel, kolik času ještě zbývá do večeře, která ho vysvobodí.

„Nerozuměl jsem ti. Znovu! A nahlas!!“

Zadání:

Sepište na lístky otázky dvojího typu:

- Otázky, které směřují ke knize a jejím hrdinům.
- Otázky, které vás napadají vzhledem k tématu.

Otázky lze napsat anonymně na lístečky. Lístky sesbírejte do krabice (sáčku, klobouku) a pak je sepište na flipchart (na tabuli). I vy můžete do klobouku hodit své otázky. Např.:

- Co byste udělali, kdybyste byli účastníky této situace v roli diváka?
- Co byste udělali, kdybyste byli v roli Kryšpína?

Pokračujte v četbě

„Milá paní, Kryšpín tu byl úplně sám. Chápete? To-tál-ně sám, jak by to trefně formuloval jeden z těch kluků, co jsem s nimi dneska v noci mluvil. Asi dospěl k rozhodnutí, že je vlastně fuk, jestli bude sám tady, v rekreační chatě plný spolužáků, nebo sám venku v lese. Prostě mu to asi vyšlo nastejno. Možná ten les bodoval o trochu víc. A ačkoliv se to na první pohled zdá nepochopitelné, možná se v něm dokonce cítí bezpečněji. A proto teď není tady, ale venku.“

Otázky po četbě

Jaké řešení zvolil Kryšpín?

Připadá ti útěk jako vhodné řešení?

Diskuse – proč ano – proč ne

1. Nejprve si každý napíše důvody pro a proti
2. Sdílení důvodů ve dvojicích.
3. Diskuse ve čtveřicích s výměnou rolí – nejprve jedna dvojice obhájí útěk, druhá říká důvody proti, za pár minut obhajují dvojice opačné stanovisko.
4. Názorová osa – každý ať se postaví na místo, které vyjadřuje jeho vlastní názor – vyslechneme názory všech.

VOLNÉ PSANÍ

Charakteristika metody

Volné psaní je jedna z brainstormingových metod, která dovoluje psát na papír vše, co nás k určitému tématu, námětu právě napadá, aniž bychom své psaní podřizovali nějakým formálním (stylistickým či pravopisným) požadavkům. Na rozdíl od jiných typů brainstormingu se volné psaní píše jako souvislý text (nikoli jen pojmy, hesla, ale navazující věty). Volné psaní nám pomáhá objevit v sobě nečekané nápady, myšlenky, souvislosti.

Pravidla volného psaní

1. Piš po celou stanovenou dobu vše, co tě k tématu napadá.
2. Piš souvislý text, ne jen jednotlivá hesla nebo body.
3. Nevracej se k napsanému, neopravuj, nevylepšuj, co jsi napsal/a.
4. Pokračuj v psaní, i když tě nic nenapadá, zapisuj i pomocné věty („Teď mne nic nenapadá ...“), ale snaž se vrátit k tématu.
5. Nenech se ve svých nápadech brzdit pravopisem

Návrh na aktivitu po četbě celé knihy

Knihka končí ve chvíli, kdy záchranáři najdou nedoslýchavého Kryšpína v rokli. Co se děje dále se třemi násilníky, jaký je další osud Kryšpína, to v knize již vylíčeno není.

Je to tedy ideální chvíle pro domýšlení.

Otázky:

- Jak bude asi dále probíhat vyšetřování?
- Jak budou nejspíš reagovat při vyšetřování sígři?
- Jak budou reagovat jejich rodiče?
- Jak se zachová učitel?
- Co by bylo teď pro Kryšpína nejlepší?